

Rom 12, 1-2 – Liturgie van je leven 5: Liturgie gaat over je hele leven
Opw 464; groet; Ps 146: 1-3; gebed; Opw 687; lezen Rom 12; preek; LB 912 (w); gebed + LB 885; leefregel met Ef 5, 1-20; collecte; Opw 461; zegen met Gods zegen voor jou
Bergschenhoek 19.3.2023

Dia Kijk, zo ziet je hart eruit. Je hart is het centrale orgaan in jouw lichaam. Het pompt zuurstof door je hele lijf naar alle andere organen toe. Zuurstofarm bloed komt binnen, zuurstofrijk bloed gaat er weer uit. Van levensbelang. Het hart pompt in een voortdurend ritme. Een normale hartslag bestaat uit ongeveer 60 tot 100 slagen per minuut. Het gaat maar door en door. Als het hart niet meer pompt, dan gaat het lichaam dood.

Ik vind het een goed beeld voor liturgie. Liturgie op zondag. De kerkdienst. Een soort hart. Een centraal moment in de week. Zuurstof van de Geest wordt rond gepompt in het lichaam. In een voortdurend ritme. Elke zondag weer. Als de liturgie stopt dan sterft geloof af.

Zo belangrijk is liturgie. Het hart van het dienen van God. We brengen ons leven bij God. Vergelijk het met het zuurstofarme bloed, dat ververst moet worden. En hier vandaan gaan we de wereld weer in. Nieuwe bemoediging, nieuwe richting. Het zuurstofrijke bloed dat naar alle organen gaat. Zuurstof van de Geest. En zo leeft ons lichaam.

Liturgie gaat over je hele leven. Daar gaat het over vandaag. Liturgie is meer dan dat ene moment in de week, op zondag. Een hart is er voor je hele lijf. Liturgie is er voor jouw en mijn leven van elke dag. Zondag en maandag zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Laten we kijken.

Je hele leven is liturgie **dia**

Iemand deed eens een uitspraak: 'Liturgie gebeurt op straat'¹. Prikkelend gezegd. Denk bij liturgie niet aan een kerkgebouw, aan kerkdiensten met liederen, gebeden en een preek, denk vooral aan jouzelf in jouw dagelijkse bestaan. Jij, op straat, kantoor, school, ziekenhuis, fabriek, waar ook. Daar gebeurt liturgie.

¹ O. Noordmans

Het past bij Paulus. Hoor wat hij zegt: *'Stel uzelf als een levend, heilig en God welgevallig offer in zijn dienst'*. Jezelf – wat daar staat is: jullie lichamen. Jij van top tot teen en met huid en haar. Jij, helemaal zoals je bent en met heel je leven. Een offer, zegt Paulus. Offer is een echt liturgisch woord. Het gebeurde bijvoorbeeld in de tempel van het Oude Testament. Daar kwam je om een offer te brengen. Een dier of iets anders. Iets van jouzelf nam je mee. Je bood het God aan. Alstublieft, God, dit is voor u. Het wilde zeggen: Ik wil aan u mijn leven wijden.

De tijd van dieren offeren is geweest. Het offeren zelf blijft. Niet een dier of zo, maar mensen, jijzelf. En niet een deel van wie je bent of wat je hebt. Eén dier uit je hele veestapel. Je zou vandaag kunnen zeggen: niet een deel van jouw geld, jouw werk, jouw bezit. Maar jij helemaal. Laat dat jullie offer zijn, zegt Paulus, jullie zelf helemaal en totaal aan God toegewijd. Dat klinkt ingrijpend. En dat is het ook. Een offer brengen - dat kan pijn doen. Een rib uit je lijf. Dat was het vroeger ook. Een van de dieren in jouw veestapel werd geslacht op het altaar. Reken maar dat je dat voelde.

Paulus zegt erbij: *'Dat is de ware eredienst die van u wordt gevraagd'*. De logische eredienst letterlijk. Goed vertaald in de NBV: de *ware* eredienst. Jullie echte liturgie. Jezelf geven aan God, je aan Hem toewijden met heel je leven, jij van top tot teen en met huid en haar. Jouw offer. Jacobus zegt in zijn brief: *'Voor God, de Vader, is alleen dit reine, zuivere godsdienst: weduwen en wezen bijstaan in hun nood en jezelf vrijwaren van de smetten in de wereld'*. Weduwen en wezen bijstaan. Wat je doet in je leven van elke dag. Dat is het zuivere dienen van God. Jouw liturgie.

Laat het onze kijk op liturgie verbreden. Je denkt snel bij liturgie aan de zondag en de kerkdienst. Liturgie is meer, veel meer. Het gaat om de dagelijkse invulling van je leven. Echte eredienst gebeurt door de week. Dus ja, liturgie gebeurt op straat.

Liturgie is dat jij gaat leven wat je op zondag krijgt aangereikt. Denk bijvoorbeeld aan de tien geboden. Zo ga ik leven: Ik vertrouw alleen op God, ik dien Hem zoals Hij wil, ik hou zijn naam hoog, ik maak tijd voor rust en aanbidding, ik heb respect voor de overheid, ik bescherm het leven van mijn medemens, ik ga zuiver om met relaties en seksualiteit, ik deel mijn bezit met anderen, ik bouw anderen op met mijn woorden, ik ben blij met alles wat God mij geeft. Tien keer pure liturgie. Je hele leven is liturgie.

De hele wereld is een tempel **dia**

Misschien zeg je nu: Mooi allemaal, maar niet zo nieuw. Dit heb ik vaker gehoord. Het gaat dus om leven als kind van God, een zichtbare en herkenbare volgeling van Jezus zijn. Inderdaad, niet zo vreselijk nieuw.

In Paulus' tijd was dat misschien anders. Eredienst, liturgie werd in de tijd van toen verbonden aan heilige plaatsen. In een tempel deed je aan liturgie. Je kwam er, je bracht een offer, je deed je religieuze verplichtingen, en daarna ging je gewoon verder met je leven. Wat in die tempel gebeurde stond los van je leven van elke dag.

En dat kan iets zijn dat er vandaag nog steeds bij ons insluipt. Liturgie als moment in de week, misschien zelfs het enige moment, dat je 'aan God doet'. Een religieuze verplichting. Een ritueel dat is losgezongen van het leven dat jij leidt. Opeens zijn we hier in een andere wereld. We gaan anders praten. We doen dingen die met ons dagelijkse bestaan niet zoveel te maken hebben.

Voor Paulus is de hele wereld een tempel van God. De hele wereld de plaats waar jij aan liturgie doet. Alle plekken waar jij en ik ons leven leiden, zijn heilige plaatsen. Jouw woonkamer – een heilige plek. Jouw keuken. Jouw klaslokaal. Jouw werkplek. Jouw vrachtwagencabine. Jouw kas. Vul maar in. Heilige plekken. Plaatsen waar je God aanbidt en dient.

En als ik Paulus goed begrijp: op een dwarse manier. *'U moet uzelf niet aanpassen aan de wereld, maar u veranderen door uw gezindheid te vernieuwen'*. Ga niet mee in de schema's van deze wereld, zegt Paulus. Leef dwars. Geef jezelf als een offer aan God, een offer dat *'Hem welgevallig is'*. Zet jouw lichaam in als een werktuig van gerechtigheid, vrede en barmhartigheid. Plaats liefde boven economie. Dienstbaarheid boven zelfvervulling. Belangeloosheid tegenover eigen belang eerst. Een dwars leven. In de verzen 9-21 vind je een mooie aanzet om dat verder in te vullen. Dwarse liturgie in de tempel van de wereld.

Wat vraagt dat? Een voortdurend om-denken. In oude Bijbelvertalingen staat in deze verzen *'Wordt hervormd door de vernieuwing van uw denken'*. Mooi gezegd. Je denken laten vernieuwen. Kritisch nadenken: wat is echt belangrijk, wie wil ik zijn, hoe leef ik eigenlijk? Wat betekent dat, je niet aanpassen aan deze wereld en je denken laten

vernieuwen. En daar komt liturgie op zondag in beeld. Een plek om te leren omdenken. Bij de les worden gehouden. Van daaruit weer terug jouw wereld in gaan. Om op een dwarse manier op al je heilige plekken God te aanbidden.

Dat vraagt van een kerkdienst ook een dwarse liturgie. Niet eentje die zegt of doet wat jij graag wilt horen of doen. Liederen mogen schuren. Een preek mag niet naar jouw zin zijn. Liturgie mag je op het verkeerde been zetten. Liturgie is er om jou uit je comfortzone te trekken. Denk er eens over na, bijvoorbeeld in je kring. Hoe dwars is onze liturgie? Hoe dwars mag liturgie zijn? Durf jij het aan om te zeggen 'de kerkdienst van vandaag sprak mij niet aan en dat was precies wat ik nodig heb'. Wij hebben een dwarse liturgie nodig in de wereld die Gods tempel is.

De kerkdienst is een oefening **dia**

Tenslotte, om dwars te leven moet je oefenen. Dat komt niet vanzelf. Er is een mooi woord voor een kerkdienst: *godsdiensstofening*. Oud woord, maar het zegt het precies. Op zondag oefenen we in het dienen van God. We leren wat het is en hoe je het kunt doen: jezelf offeren aan God.

Hoe werkt dat? Laten we kijken wat je allemaal kunt leren in de kerk, en waarin we hier samen met elkaar kunnen oefenen.

Als je het votum uitspreekt, leer je jezelf afhankelijk maken van God. Als de begroeting klinkt, leer je dat jij mag leven in Gods aanwezigheid. Als je zingt leer je blijdschap en dankbaarheid uiten, je oefent erin. Als je bidt, leer je om je niet door zorgen te laten overweldigen, maar om op God te blijven vertrouwen. als je je schuld belijdt leer je eerlijk te zijn over jezelf, ja, een zondig mens, en daar voor uit te komen zonder smoesjes. Tegelijk leer je jezelf te zien als een geliefd kind van God, met Hem verzoend door het bloed van Jezus. Als de Bijbel open gaat leer je over dat dwarse dienen van God. Over mildheid, mededogen, elkaar verdragen en vergeven. Je leert hier met verschillen om te gaan. Als er wordt gecollecteerd leer je geven en delen. Je leert ook dingen af: bitterheid, egoïsme, of materialisme. Liturgie is één groot gebeuren waarin je oefent in het dienen van God. De plek waar je, in Paulus' woorden, '*ontdekt wat God wil en wat goed, volmaakt en Hem welgevallig is*'. De zuurstof wordt ververst.

En hoe leert een mens? Door herhaling. Steeds opnieuw. Oefenen en nog eens oefenen. Piano spelen. Voetballen. Trainen en nog eens trainen. Supersaai kan het zijn. Soms denk je: ik ben er klaar mee, ik doe het niet meer. Liturgie werkt net zo. Herhalen en herhalen. Oefenen. Inslipen. Soms is het supersaai en je denkt: ik geef op, ik doe het niet meer. Niet doen, want zo leer je. En uitgeleerd ben je nooit. Het gaat door, je leven lang. Steeds hetzelfde. Herhalen en herhalen. Alleen dan kom je verder.

Ook weer iets om verder op door te gaan: op welke manier helpen de verschillende onderdelen in een kerkdienst ons bij dat oefenen in het dienen van God? Zouden we daarin een slag kunnen maken: kerkdiensten als godsdienstoefening, oefenen in het dienen van God?

Onderschat het belang niet. Van de Engelse generaal Arthur Wellesley die Napoleon versloeg in de slag bij Waterloo is een uitspraak bekend: *'The battle of Waterloo was won on the playing fields of Eton'*. In Eton was de opleiding van de Engelse officieren, de plek waar gedruild en geleerd werd. Daar is de slag bij Waterloo gewonnen, zei Wellesley, niet op het slagveld zelf. 'Eton' is onze liturgie. 'Waterloo' de wereld. In 'Eton' oefenen we. In 'Waterloo' strijden we ons gevecht. Liturgie gaat over je hele leven. Liturgie gebeurt op straat. En daarvoor is oefening nodig. Als het goed is is dat waarom we samenkomen: oefenen in het jezelf offeren aan God. Let's go!

Poll **dia**

Hoe word jij gevormd door de kerkdienst op zondag? 1) Ik leer leven uit genade, 2) Ik besef de grootheid van God, 3) Mij wordt de weg gewezen om God te dienen, 4) Ik krijg motivatie om te leven vanuit mijn geloof